

Verplichtingen en afstemming

Plicht tot arbeidsinschakeling

Vraag 1: Een belanghebbende kan op grond van artikel 9 lid 2 Participatiewet tijdelijk worden ontheven van de arbeidsplicht. Betekent dit dat het college niet kan besluiten een belanghebbende blijvend te ontheffen?

De ontheffing zoals bedoeld in artikel 9 lid 2 Participatiewet kan inderdaad nimmer definitief zijn. Zie [Duur en omvang](#) voor meer informatie hierover.

Vraag 2: Een belanghebbende stelt zich niet beschikbaar voor arbeid. Kan zijn recht op bijstand worden beëindigd?

Nee, het recht op bijstand kan niet worden beëindigd. Reële beschikbaarheid voor arbeid in dienstbetrekking is geen voorwaarde voor het recht op bijstand. Het is wel een verplichting die aan de bijstand kan worden opgelegd en waarvoor – bij schending van deze verplichting – de bijstand kan worden afgestemd. Zie [Voorwaarden](#) voor meer informatie hierover.

Vraag 3: Is opschorten van het recht op bijstand mogelijk als een belanghebbende de plicht tot arbeidsinschakeling niet nakomt?

Nee, opschorten van het recht op bijstand is niet mogelijk. Evenmin kan het recht op bijstand worden beëindigd of ingetrokken. Wel is het mogelijk de bijstand te verlagen. Zie [Gevolgen niet nakomen plicht tot arbeidsinschakeling en tegenprestatie](#) voor meer informatie hierover.

Vraag 4: Is het verbod op het dragen van een niqaab bij een werktraining een ontoelaatbare inbreuk op het recht op vrijheid van godsdienst?

Nee, het college is bevoegd de bijstand van een belanghebbende die weigert haar niqaab af te doen bij wijze van maatregel te verlagen. Weliswaar is sprake van een inbreuk op het recht op godsdienstvrijheid, maar deze inbreuk is gerechtvaardigd. Door het dragen van een niqaab belemmert belanghebbende haar re-integratie. In de huidige maatschappelijke context is het aannemelijk dat het dragen van een niqaab, waarbij het gezicht bedekt is, belemmerend werkt bij het verkrijgen van toegang tot de arbeidsmarkt. Het onbedekte gezicht speelt een belangrijke rol in het contact tussen personen en is dus belangrijk bij het verkrijgen van arbeid. De kans dat belanghebbende snel uitstroomt naar arbeid is als gevolg van het dragen van een niqaab minimaal. Dit legt een onnodige druk op de publieke middelen.

Zie voor meer informatie: [CRvB 09-05-2017, ECLI:NL:CRVB:2017:1632](#) en [Maatwerk](#).

Vraag 5: Geldt er een wettelijke maximale vakantieduur voor vakantie in Nederland?

Nee, er geldt geen wettelijke vakantieduur voor vakantie in Nederland. Mogelijk kan het langdurig verblijf buiten de gemeente leiden tot een wijziging van domicilie. Ook kan langdurig verblijf buiten de gemeente ertoe leiden dat een belanghebbende zijn arbeidsplicht onvoldoende nakomt.

Vraag 6: Belanghebbende heeft met een re-integratiecoach afgesproken dat hij zou verschijnen op een aantal workshops waarin een sollicitatietraining werd gegeven. Belanghebbende is zonder bericht van verhindering niet verschenen op de workshops. Is dat een reden om een maatregel op te leggen?

Het niet verschijnen op de workshops kan aanleiding zijn voor het college om een maatregel op te leggen. Belanghebbende heeft namelijk geen gebruik gemaakt van een door het college aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling en is daarmee de verplichting als bedoeld in artikel 18 lid 4 onderdeel h Participatiewet niet nagekomen.

Jurisprudentie

[CRvB 31-7-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:2457](#)

Meer informatie

Zie voor meer informatie deze onderdelen van Grip op Participatiewet:

- [Inhoud reïntegratieplicht](#)
- [Hoogte maatregel bij schending geïnformeerde verplichtingen](#).

Inlichtingenplicht

Vraag 1: Een van de partners komt zijn inlichtingenplicht niet na. Dient deze partner dan te worden aangemerkt als niet-rechthebbende partner?

Nee, de bijstand wordt als gezinsbijstand verstrekt. Bij gehuwden en personen die een gezamenlijke huishouding voeren geldt de inlichtingenplicht voor beide partners zowel samen als afzonderlijk. Komt een van beide partners deze plicht niet na en kan als gevolg daarvan niet langer worden vastgesteld of er nog recht op bijstand bestaat dan treft dit gevolg beide partners. Individuele partners hebben geen zelfstandig recht op bijstand. Zie [Inlichtingenplicht gehuwden/samenwonenden](#) voor meer informatie hierover.

Vraag 2: Welke aanvultermijn moet in acht worden genomen wanneer een belanghebbende bij zijn aanvraag om bijstand onvoldoende gegevens heeft overlegd om het recht op bijstand te kunnen vaststellen?

De termijn moet zijn afgestemd op de aard en de omvang van de gevraagde gegevens en bescheiden. Bovendien moet de lengte van de termijn zodanig zijn dat belanghebbende in staat kan worden geacht de inlichtingen voor afloop van deze termijn aan het college te leveren. Zie [Gevolgen niet, niet tijdig of niet volledig nakomen inlichtingenplicht tijdens de aanvraag](#) voor meer informatie hierover.

Vraag 3: Kan het college een bestuurlijke boete opleggen wanneer een belanghebbende binnen de aanvultermijn alsnog zijn aanvraag aanvult met de ontbrekende gegevens?

Formeel gezien is het opleggen van een bestuurlijke boete mogelijk. Gelet op het karakter van de aanvraag wordt echter aanbevolen om in dat geval af te zien van het opleggen van een bestuurlijke boete. Zie [Gevolgen niet, niet tijdig of niet volledig nakomen inlichtingenplicht tijdens de aanvraag en Gegevens tijdens aanvraag en na aanvultermijn niet compleet voor meer informatie hierover](#).

Vraag 4: Binnen welke termijn moet een aanvraag buiten behandeling worden gesteld?

Het besluit om een aanvraag buiten behandeling te stellen moet worden genomen binnen vier weken nadat de aanvraag is aangevuld of binnen vier weken nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken. Zie [Gevolgen niet, niet tijdig of niet volledig nakomen inlichtingenplicht tijdens de aanvraag](#) voor meer informatie.

Vraag 5: Het college besluit niet binnen de daarvoor gestelde termijn tot buiten behandeling stelling van de aanvraag om bijstand. Welk gevolg heeft dit?

Een besluit tot het niet behandelen van een aanvraag dat pas na de termijn van vier weken is genomen, is in strijd met de wet en zal door de rechter om die reden worden vernietigd. Het college zal de aanvraag inhoudelijk moeten beoordelen. Zie [Gevolgen niet, niet tijdig of niet volledig nakomen inlichtingenplicht tijdens de aanvraag](#) voor meer informatie hierover.

Vraag 6: Moet het college voorafgaand aan het buiten behandeling stellen van de aanvraag een belanghebbende wijzen op de gevolgen van het niet tijdig overleggen van de gevraagde stukken?

Het college is niet bevoegd een aanvraag buiten behandeling te stellen op grond van artikel 4:5 Awb als het een belanghebbende er niet eerst op heeft gewezen dat het gevolg van het niet tijdig indienen van stukken kan zijn dat een aanvraag buiten behandeling kan worden gesteld (zie [CRvB 13-02-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:530](#)).

Op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3:2 Awb) moeten de consequenties van het niet tijdig indienen van de gevraagde gegevens voor een belanghebbende duidelijk zijn.

Vraag 7: Het college heeft het recht op bijstand van een belanghebbende opgeschort. Belanghebbende levert de gewenste gegevens binnen de hersteltermijn. Welke gevolgen moeten hieraan worden verbonden?

Het college moet beoordelen of er vanaf de datum van opschorting van het recht op bijstand onverkort recht op bijstand bestaat. Is dit niet het geval, dan moet worden overgegaan tot herziening of intrekking van het recht op bijstand. Is dit wel het geval, dan is geen sprake van intrekken of herzien van het recht op bijstand. Het te laat verstrekken van inlichtingen kan aanleiding vormen voor het opleggen van een bestuurlijke boete op grond van artikel 18a Participatiewet. Zie [Opschorting](#) voor meer informatie.

Vraag 8: Belanghebbende komt zijn inlichtingenplicht pas na tijdens de bezwaarfase. Moet hiermee rekening worden gehouden in de besluitvorming?

Dit hangt ervan af waartegen het bezwaar is gericht.

Is de aanvraag niet behandeld op grond van artikel 4:5 Awb of is de bijstand ingetrokken met toepassing van artikel 54 lid 4 Participatiewet, dan kan het tijdens de bezwaarfase alsnog verstrekken van informatie in het algemeen niet leiden tot het herroepen van het primaire besluit.

Is de bijstand ingetrokken/beëindigd omdat het recht op bijstand niet (langer) kan worden vastgesteld, dan moet ook rekening worden gehouden met de inlichtingen die pas in bezwaar zijn verstrekt, hetgeen onder omstandigheden kan leiden tot gegrondverklaring van het bezwaar. Dit geldt ook ten aanzien van een aanvraag die is afgewezen omdat wegens ontbrekende inlichtingen het recht op bijstand niet kan worden vastgesteld. Zie [Inlichtingenplicht pas nakomen in bezwaarfase](#) voor meer informatie hierover.

Vraag 9: Kan het college een bestuurlijke boete opleggen wanneer aan een belanghebbende een voorschot is verstrekt en belanghebbende binnen de aanvultermijn alsnog zijn aanvraag aanvult met de ontbrekende gegevens?

Als belanghebbende binnen de aanvultermijn alsnog zijn aanvraag aanvult met de ontbrekende gegevens dan is, als bijstand wordt toegekend, sprake van nulfraude. Het voorschot wordt dan immers verrekend met de toegekende bijstand. Formeel gezien is het opleggen van een bestuurlijke boete mogelijk. Echter, gelet op het karakter van de aanvraag, wordt aanbevolen om in dat geval af te zien van het opleggen van een bestuurlijke boete. Zie [Gevolgen niet, niet tijdig of niet volledig nakomen inlichtingenplicht tijdens de aanvraag en voor meer informatie hierover](#).

Vraag 10: Kan het college een bestuurlijke boete opleggen wanneer aan belanghebbende een voorschot is verstrekt en belanghebbende zijn aanvraag buiten de hersteltermijn aanvult met de ontbrekende gegevens?

Als belanghebbende buiten de aanvultermijn zijn aanvraag aanvult met de ontbrekende gegevens, dan kan de aanvraag buiten behandeling worden gesteld. Het voorschot dat verstrekt is geworden, wordt van belanghebbende teruggevorderd op grond van artikel 58 lid 2 onderdeel d Participatiewet. Daarnaast kan het college een bestuurlijke boete opleggen als bedoeld in artikel 18a lid 3 Participatiewet. Er is volgens de auteurs van Schulinck in dit geval namelijk geen sprake van een benadelingsbedrag in de zin van artikel 18a lid 2 Participatiewet. Van het ten onrechte of een te hoog ontvangen bedrag aan bijstand is namelijk alleen sprake als het recht op bijstand is herzien of ingetrokken. In deze situatie is dat niet het geval.

Gelet op het karakter van de aanvraag bevelen de auteurs van Schulinck aan om af te zien van het opleggen van een bestuurlijke boete. Zie [Gevolgen niet, niet tijdig of niet volledig nakomen inlichtingenplicht tijdens de aanvraag](#) en voor meer informatie hierover.

Vraag 11: Schendt een belanghebbende de inlichtingenplicht als hij kinderalimentatie ontvangt en alleen de alimentatiebeschikking aan het college heeft overgelegd?

In dit geval schendt belanghebbende de inlichtingenplicht. Dat belanghebbende de kinderalimentatiebeschikking heeft overgelegd betekent namelijk niet dat het college daarmee op de hoogte was van de feitelijke ontvangst van de bedragen aan kinderalimentatie. De vaststelling van de kinderalimentatie door de rechtbank brengt niet zonder meer met zich mee dat deze wordt nageleefd en de bedragen aan kinderalimentatie ook feitelijk worden ontvangen. Belanghebbende had de feitelijke ontvangst van de alimentatie moeten melden bij het college.

Het voorgaande volgt uit [CRvB 04-07-2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2287](#).

Vraag 12: Een belanghebbende verkoopt goederen via Marktplaats. In een tijdsbestek van een half jaar zijn een paar honderd advertenties geplaatst waarin onder andere auto-onderdelen, computers en kleding zijn aangeboden en verkocht. Belanghebbende heeft hiervan geen mededeling gedaan. Is hier sprake van incidentele verkoop van privégoederen die niet aan het college hoeft te worden gemeld?

Gelet op de aard, omvang en regelmaat van de verkoopactiviteiten is geen sprake van incidentele verkoop van privégoederen. Een belanghebbende moet dergelijke verkoopactiviteiten melden bij het college omdat deze van invloed zijn op het recht op bijstand.

Overigens is het niet verboden om met een bijstandsuitkering goederen via internet te verkopen, mits daarvan en van de verkoopopbrengst tijdig melding wordt gemaakt. De opbrengst van incidentele verkoop van privégoederen, al dan niet via internet, wordt in het algemeen niet als inkomsten aangemerkt. Daarvan hoeft belanghebbende in beginsel geen mededeling te doen.

Het voorgaande volgt uit CRvB 19-07-2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2726. Zie voor meer informatie over de inlichtingenplicht de volgende pagina van Grip op: [Inlichtingenplicht](#).

Vraag 13: Uit onderzoek in oktober 2017 blijkt dat belanghebbende op 15 juni 2017 is verhuisd naar een andere gemeente. Hij heeft dit niet gemeld, waardoor er tot oktober ten onrechte bijstand is verstrekt. Moet er een boete worden opgelegd?

Een adreswijziging hoeft op zichzelf niet apart te worden gemeld aan het college. Op 1 juni 2017 is de Regeling Uitzondering Inlichtingenplicht in werking getreden. Op grond van deze regeling valt het melden van een adreswijziging niet meer als verplichting op grond van artikel 17 lid 1 Participatiewet. Het niet melden van een adreswijziging op zichzelf levert dus geen schending meer op van de inlichtingenplicht.

Let op: wijzigingen in de leefsituatie als gevolg van de adreswijziging dient belanghebbende wel door te geven, nu dat gevolgen kan hebben voor het recht op bijstand. Dit valt immers nog steeds onder de reikwijdte van de inlichtingenplicht en is niet uitgezonderd daarvan.

Vraag 14: Het college heeft het recht op bijstand van belanghebbende ingetrokken en de teveel betaalde bijstand teruggevorderd. Dit omdat belanghebbende de inlichtingenplicht heeft geschonden door stortingen niet te melden. Het college was op de hoogte van een van de stortingen. Heeft belanghebbende ook ten aanzien van die storting de inlichtingenplicht geschonden?

Belanghebbende heeft ten aanzien van die storting de inlichtingenplicht niet geschonden. Bij de aanvraag om bijstand heeft het college bankafschriften opgevraagd bij belanghebbende. Daaruit blijkt dat er een bedrag is gestort op de rekening van belanghebbende. Het college heeft belanghebbende daarover bevraagd en vervolgens de algemene bijstand toegekend. Van schending van de inlichtingenplicht door belanghebbende is geen sprake.

Jurisprudentie

- CRvB 24-7-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:2263

Meer informatie

Zie voor meer informatie deze onderdelen van Grip op Participatiewet:

- Reikwijdte inlichtingenplicht
- Gevolgen niet nakomen inlichtingenplicht

Vraag 15: Belanghebbende heeft op zijn bankafschriften uitgavenposten onleesbaar gemaakt. Heeft dit gevolgen voor het recht op bijstand van belanghebbende?

Als de uitgavenposten noodzakelijk zijn voor de beoordeling van het recht op bijstand, dan kan het onleesbaar maken van uitgavenposten gevolgen hebben voor het recht op bijstand (zie CRvB 19-6-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1826 voor een voorbeeld). Zijn de uitgavenposten niet noodzakelijk voor de beoordeling van het recht op bijstand, dan moet het college het bezwaar van belanghebbende tegen het verlenen van inzage in zijn uitgaven respecteren.

Meer informatie

Zie voor meer informatie dit onderdeel van Grip op Participatiewet:

- Bankafschriften

Om u van dienst te zijn bij de uitvoering, belichten wij wekelijks een veelgestelde vraag en het antwoord daarop. Deze week is dat de volgende vraag:

Vraag 16: Kan het college van een belanghebbende vergen dat hij bankafschriften overlegt van een bankrekening die op naam van een derde staat?

Als hoofdregeel heeft te gelden dat het college inzicht mag verlangen in bankafschriften van een bankrekening die op naam van belanghebbende staan of waar hij voor gemachtigd is. Dit is immers noodzakelijk om het recht op bijstand te kunnen vaststellen.

Dit ligt anders als het om bankafschriften gaat van een bankrekening die niet op naam van belanghebbende staan en waarvoor hij ook niet gemachtigd is. In principe zeggen deze bankrekeningen ook niks over het recht op bijstand van belanghebbende.

Dit kan echter anders zijn als belanghebbende de mogelijkheid heeft om redelijkerwijs over de tegoeden op de bankrekening te beschikken. Dit is bijvoorbeeld het geval als belanghebbende een bankpas en pincode heeft en aan geeft van de bankrekening gebruik te maken. Dit geldt ook als hij aangeeft dat hij dit louter doet in opdracht van een derde. Onder die omstandigheden kan het college op grond van de inlichtingenplicht inzicht vergen in de bankafschriften van de betreffende bankrekening om het recht op bijstand van belanghebbende vast te kunnen stellen, ook al staat de bankrekening op naam van een derde.

Meer informatie:

- CRvB 07-06-2016, ECLI:NL:CRVB:2016:2159
- Welke inlichtingen?

Vraag 17: Een belanghebbende heeft zich tijdens de bijstandperiode bezig gehouden met gokactiviteiten. Had belanghebbende het college hiervan op de hoogte moeten stellen?

Ja, het gokken op zichzelf is een bezigheid waarvan belanghebbende mededeling moet doen. De reden is dat er inkomsten mee kunnen worden verworven die aangewend kunnen worden om in de kosten van levensonderhoud te voorzien. Bij het bepalen van de hoogte van het inkomen is niet van belang welk bedrag belanghebbende heeft ingezet om te gokken en wat daarmee is verloren.

Meer informatie

- Reikwijdte inlichtingenplicht
- Het begrip inkomen

Vraag 18: Indien belanghebbende niet bij het college meldt dat sprake is van een nieuwe medebewoner in zijn woning, is dan sprake van schending van de inlichtingenplicht?

Ja, in dat geval is sprake van schending van de inlichtingenplicht. Belanghebbende is op grond van verplicht onverwijld mededeling te doen van omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op bijstand. Dit is zo'n omstandigheid, want de komst van een medebewoner heeft invloed op de omvang van het recht op bijstand. Het college moet immers beoordelen of er sprake is van een gezamenlijke huishouding of een kostendelende medebewoner. Belanghebbende had dit dus zelf moeten mededelen bij het college.

Het feit dat de medebewoner deze wijziging wel heeft doorgegeven bij burgerzaken maakt niet dat géén sprake is van schending van de inlichtingenplicht.

Medewerkingsplicht

Vraag 1: Is sprake van schending van de inlichtingenplicht bij het niet verstrekken van een buitenlands identiteitskaartnummer?

Nee, bij het niet overleggen van het buitenlands identiteitskaartnummer is geen sprake van schending van de inlichtingenplicht. Het identiteitskaartnummer als zodanig is immers geen gegeven dat van invloed kan zijn op het recht op bijstand. Als een belanghebbende weigert zijn buitenlands identiteitskaartnummer te verstrekken is wel sprake van schending van de medewerkingsplicht. Het identiteitskaartnummer speelt immers een rol bij de verificatie van de door belanghebbenden verstrekte informatie over inkomens en vermogens in het buitenland. Hiermee kan bijvoorbeeld informatie worden opgevraagd bij instanties in het buitenland.

Zie Belekenis medewerkingsplicht en Bezittingen in buitenland in principe mestellen bij vermogensstoets voor meer informatie. Voor jurisprudentie zie: CRvB 26-3-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:804, CRvB 26-3-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:805, CRvB 26-03-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:806 en CRvB 26-3-2018, ECLI:NL:CRVB:2018:810

Bewijsopdracht - Aanbod tot huisbezoek

Vraag 1: Moet het college bij een aanbod tot huisbezoek op grond van artikel 53a Participatiewet belanghebbende wijzen op de mogelijke gevolgen voor de uitkering als hij besluit niet mee te werken (informed consent)?

Het afleggen van een huisbezoek op grond van artikel 17 lid 2 Participatiewet (zoals dat ook mogelijk was vóór 1 januari 2013) moet goed onderscheiden worden van het afleggen van een huisbezoek in het kader van (de bewijsopdracht van) artikel 53a Participatiewet. Het afleggen van een huisbezoek op grond van artikel 17 lid 2 Participatiewet is niet veranderd per 1 januari 2013. Bij het afleggen van deze huisbezoeken moet informed consent worden gegeven, ongeacht of sprake is van een redelijke grond voor het afleggen van het huisbezoek (zie ook Huisbezoek). Het huisbezoek in het kader van artikel 53a Participatiewet wijzigt de bestaande regeling omtrent huisbezoeken niet, maar zet er een regeling naast. In het kader van deze regeling kan het college belanghebbende een bewijsopdracht geven waaraan belanghebbende (bijvoorbeeld) kan voldoen door het college uit te nodigen tot het afleggen van een huisbezoek (zie Bewijsopdracht en aanbod tot huisbezoek). Of het college daarbij ook informed consent moet geven, is nog niet duidelijk. Jurisprudentie zal dit moeten uitwijzen. Tot die tijd adviseren wij te kiezen voor de veilige weg en belanghebbende ook bij huisbezoeken in het kader van artikel 53a Participatiewet te wijzen op de gevolgen van het niet meewerken.

Identificatieplicht

Vraag 1: Moet een belanghebbende zich altijd kunnen legitimeren?

Op grond van artikel 17 lid 3 Participatiewet stelt het college het recht op bijstand vast aan de hand van een geldig identiteitsbewijs. Dit gebeurt in ieder geval bij de aanvraag. In verband met de bijstandsaanvraag dient belanghebbende een geldig identiteitsbewijs over te leggen. Hiervan wordt in de regel een kopie gemaakt voor het dossier. Als eenmaal de identiteit van een belanghebbende is vastgesteld behoeft hij zich daarna niet steeds weer te legitimeren. Hij hoeft dus niet steeds in het bezit te zijn van een geldig identiteitsbewijs voor elk contact met de gemeente. Alleen als eraan wordt getwijfeld dat degene die in de spreekkamer zit dezelfde is als de persoon van het bijstandsdossier bestaat er een gegronde reden om de belanghebbende te verplichten zich te legitimeren. Zie voor meer informatie paragraaf [Identificatieplicht](#).

Verblijf in buitenland

Vraag 1: Belanghebbende is op bepaalde momenten als reisleder werkzaam in het buitenland voor een Nederlandse reisorganisatie. Mag belanghebbende in dat geval langer dan vier weken met behoud van zijn bijstandsuitkering in het buitenland verblijven?

Nee, dat is niet mogelijk. Op grond van artikel 13 lid 1 onderdeel e Participatiewet mogen belanghebbenden die jonger zijn dan de pensioengerechtigde leeftijd maximaal vier weken per kalenderjaar (en ook niet langer dan vier weken aaneengesloten) in het buitenland verblijven zonder het recht op bijstand te verliezen. Daarbij maakt het doel van het verblijf in het buitenland (verrichten van werkzaamheden of vakantie) en/of het al dan niet verleend zijn van toestemming om naar het buitenland te mogen reizen voor het voortduren van het recht op bijstand geen verschil.

Jurisprudentie

CRvB 14-04-2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BI1154

Meer informatie

Zie voor meer informatie de onderdelen van Grip op Participatiewet:

- Vakantieduur

Verlagen bijstand

Vraag 1: Een belanghebbende misdraagt zich. Kan de bijstand worden verlaagd?

Een belanghebbende mag zich niet zeer ernstig misdragen tegen de met de uitvoering van de Participatiewet belaste personen en instanties tijdens het verrichten van hun werkzaamheden (artikel 9 lid 6 Participatiewet). Als een belanghebbende zich wel zeer ernstig misdraagt dan verlaagt het college de bijstand op grond van artikel 18 lid 2 Participatiewet en de afstemmingsverordening. Zie Nalaten van zeer ernstige misdrijven.

Vraag 2: Kan de bijstand worden verlaagd indien het recht op bijstand is ingetrokken?

Een verlaging van de bijstand kan niet los worden gezien van het recht op bijstand. Als een belanghebbende geen recht op bijstand (meer) heeft, kan deze ook niet worden verlaagd. Zie Geen recht op bijstand voor meer informatie hierover.

Vraag 3: Kan een verlaging naar de toekomst toe worden opgelegd?

Het is mogelijk een verlaging naar de toekomst toe op te leggen. Bij een verlaging naar de toekomst toe kan de verlaging niet eerder ingaan dan de datum waarop het besluit tot verlaging aan belanghebbende is medegedeeld. Zie Ingangsdatum verlaging voor meer informatie hierover.

Vraag 4: Dient het college in het kader van verlagen van bijstand bij de vraag of sprake is van recidive ook te kijken naar de eventuele schending van verplichtingen wanneer een belanghebbende voorheen in een andere gemeente woonde?

Het college moet altijd nagaan of er sprake is van recidive. Hoe ver in de tijd terug nog informatie moet worden ingewonnen, hangt af van de door de gemeenteraad (bij niet-geüniformeerde) of door de wet voorgeschreven recidivetermijn (geüniformeerde). In voorkomende gevallen zal het college informatie bij een andere gemeente moeten inwinnen. Zie Samenloop en recidive voor meer informatie hierover.

Vraag 5: Moet in de afstemmingsverordening een verrekeningsbepaling worden opgenomen met betrekking tot geüniformeerde en niet-geüniformeerde arbeidsverplichtingen?

Artikel 18 lid 5 tweede volzin Participatiewet is uitsluitend van toepassing op geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Deze bepaling geeft de gemeenteraad de bevoegdheid, maar niet de verplichting, regels te stellen over verkenning van een verlaging als gevolg van schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting. De gemeenteraad is gehouden om in de afstemmingsverordening regels te stellen over het verlagen van de bijstand zoals bedoeld in artikel 18 lid 2 Participatiewet. Deze regels zouden naar de visie van de auteurs van Grip op Participatiewet ook betrekking kunnen hebben op eventuele verrekening (toedeling) van de afstemming bij niet-geüniformeerde arbeidsverplichtingen (artikel 8 lid 1 onderdeel a Participatiewet). Artikel 8 noch artikel 18 Participatiewet staat daaraan in de weg.

Het is niet aan te raden een verrekeningsbepaling in de verordening op te nemen met betrekking tot de niet-geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Voor geüniformeerde arbeidsverplichtingen is deze opgenomen omdat sprake is van een streng afstemmingsregime waarbij in beginsel altijd 100% moet worden afgestemd. Ten aanzien van de niet-geüniformeerde arbeidsverplichtingen is de gemeente hierin vrij en kan bijvoorbeeld al in de plaats van afstemming van 100% gedurende 1 maand kiezen voor afstemming van de bijstand met 50% gedurende 2 maanden. Daarnaast blijft het college bevoegd te individualiseren op grond van artikel 18 lid 1 Participatiewet. Voor de Nederlandse Arbeidsinspectie vermoeden wij dat eventueel verrekenen van de afstemming geen gevolgen heeft omdat de verrekening (toedeling) per saldo niet maakt dat te veel bijstand wordt verstrekt.

Vraag 6: Kan het college afstemmen als het niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid heeft plaatsgevonden vóór de melding om bijstand?

In artikel 18 lid 4 onderdeel a Participatiewet is als geüniformeerde arbeidsverplichting (onder meer) opgenomen dat het college de bijstand verlaagt indien een belanghebbende algemeen geaccepteerde arbeid niet heeft behouden. De verplichting om algemeen geaccepteerde arbeid te behouden geldt vanaf de datum van melding, niet eerder (artikel 9 lid 1 onderdeel a Participatiewet). Hoewel artikel 18 lid 4 Participatiewet niet expliciet verwijst naar artikel 9 Participatiewet , meent de redactie van Grip op dat een belanghebbende vóór de melding om bijstand dus niet verplicht is om algemeen geaccepteerde arbeid te behouden. Behoudt een belanghebbende vóór de melding geen arbeid, dan betoont hij mogelijk daarmee wel tekortschietend besef. Op die grond kan in voorkomende gevallen worden afgestemd conform de afstemmingsverordening.

Onder de Abw was het niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid overigens ook een zelfstandige grond voor het opleggen van een maatregel. Echter, verschilt met de Participatiewet is dat destijds in het artikel over de maatregel letterlijk was opgenomen dat ook op die grond kon worden afgestemd indien een belanghebbende in de periode voorafgaand aan de bijstandsaanvraag of nadien onvoldoende heeft meegewerkt aan het behouden van arbeid in dienstbetrekking. Dit ("in de periode voorafgaand aan de bijstandsaanvraag") is thans niet opgenomen in artikel 18 lid 4 onderdeel a Participatiewet.

Wij zijn van mening dat dit verschil voldoende rechtvaardiging biedt om te oordelen dat thans het voorafgaand aan de melding verliezen van arbeid niet valt onder de geüniformeerde arbeidsverplichtingen als bedoeld in artikel 18 lid 4 Participatiewet. Wil de wetgever het mogelijk maken dat de geüniformeerde verplichtingen (die gelden vanaf de datum van melding) ook worden afgestemd als ze worden geschonden voor de datum melding, dan ligt het voor de hand dat hij dit specifiek had moeten opschrijven in het artikel. Dit is ook van belang uit oogpunt van rechtszekerheid.

Vraag 7: In artikel 55 Participatiewet wordt een onderverdeling naar gedragingen opgenomen op grond waarvan het college verplichtingen kan opleggen. Mag in de Afstemmingsverordening deze onderverdeling worden losgelaten?

Het loslaten van de onderverdeling is toegestaan mits in de verordening maar duidelijk is opgenomen dat met toepassing van artikel 55 Participatiewet opgelegde verplichtingen die niet zijn nagekomen, worden afgestemd.

Vraag 8: kan een gedraging in 2014 leiden tot recidive in 2015 onder de Participatiewet?

Het kan voorkomen dat een belanghebbende in 2014 een verplichting heeft geschonden die sinds 1 januari 2015 is opgenomen als geüniformeerde verplichting in artikel 18 lid 4 Participatiewet. Als dezelfde belanghebbende in 2015 wederom dezelfde geüniformeerde verplichting schendt, is in dat geval geen sprake van recidive zoals bedoeld in artikel 18 lid 6 Participatiewet. Volgens artikel 18 lid 6 van de Participatiewet moet namelijk de eerdere schending van de geüniformeerde verplichting gesanctioneerd zijn met toepassing van artikel 18 lid 5 Participatiewet. Van dit laatste is echter geen sprake, omdat de eerdere schending in 2014 heeft plaatsgevonden en het bepaalde in artikel 18 lid 5 Participatiewet in 2014 nog niet gold. Een eerdere schending van een geüniformeerde verplichting zoals bedoeld in artikel 18 lid 4 Participatiewet in 2014 telt in principe dus niet mee voor de toepassing van de recidive-bepaling in artikel 18 lid 6 Participatiewet.

Vraag 9: Kan het college een maatregel opleggen omdat een belanghebbende een niet-geüniformeerde arbeidsverplichting heeft geschonden die niet is beschreven in de afstemmingsverordening?

Uit artikel 18 lid 2 Participatiewet volgt dat de niet-geüniformeerde verplichtingen moeten worden opgenomen in de afstemmingsverordening om afstemming mogelijk te maken.

Vraag 10: telt een waarschuwing mee voor recidive bij het opleggen van een bestuurlijke boete?

Het college kan bij een schending van de inlichtingenplicht afzien van het opleggen van een bestuurlijke boete en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing (artikel 18a lid 4 Participatiewet). Als het college dat doet en belanghebbende binnen 5 jaar wederom de inlichtingenplicht schendt, dan doet zich de vraag voor of er een reguliere boete of een recidiveboete moet worden opgelegd.

Een recidiveboete is niet aan de orde omdat een schriftelijke waarschuwing niet kan worden aangemerkt als een bestuurlijke boete of strafrechtelijke sanctie (artikel 18a lid 5 Participatiewet).

Vraag 11: Wat is de grondslag van een verlaging bij onvoldoende nakomen van een voorziening gericht op arbeidsinschakeling?

Een belanghebbende is niet verschenen op een tweetal afspraken over de voortgang van zijn leer-/werktraject. Wat is de grondslag van een verlaging?

In dit kader zijn 2 visies mogelijk. In Grip op Participatiewet zijn 2 visies opgenomen, zie Hoogte maatregel bij schending geüniformeerde verplichtingen onder de kop 'Niet of onvoldoende nakomen verplichtingen'.